

dr hab. Krzesimir Dębski prof. AM

Poznań 30.05.2017r.

Wydział Instrumentalny
Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego
w Poznaniu

Akademia Muzyczna w Krakowie
Dziekan Wydziału Instrumentalnego
wpłynęło dnia 2017 -06- 07 01
nr zał.
mgr Małgorzata Krowicka

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna w Krakowie - Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 20 marca 2017 roku, zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.)

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego AM w Krakowie z dnia 15 marca 2017 roku w sprawie powołania mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgra Marcina Banaszka w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka oraz Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego w sprawie wyznaczania recenzentów.

W świetle art. 6 ust. 1, 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. Poz. 595, z późn. zm.)

Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Dnia 27 maja 2013 w siedzibie Akademii Muzycznej w Krakowie odbyło się posiedzenie Rady Wydziału w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego przez mgra Marcina Banaszka. W głosowaniu wzięło udział 16 osób z 27 uprawnionych do głosowania. Oddano 16 głosów ważnych, z czego 12 za, 4 osoby wstrzymały się od głosu.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego rady pisma sygnowanego datą 13.05.2013, dołączono następującą dokumentację:

1. Ksero listy obecności członków Rady z dn. 15.03.2017
2. Ksero protokołu Komisji Skrutacyjnej z dn. 15.03.2017
3. Ksero wyciągu z protokołu z posiedzenia Rady Wydziału z dn. 15.03.2017
4. Ksero listy obecności członków Rady z dn. 27.05.2013
5. Ksero wyciągu z protokołu z posiedzenia Rady Wydziału z dn. 15.03.2016
6. Zaświadczenie uczestnictwa w nagraniach dzieła artystycznego pracy doktorskiej pana Marcina Banaszka.

Sylwetka doktoranta

Urodził się w 1983 r. i przeszedł typową edukację muzyczną, ale już od średniej szkoły skierował swoje zainteresowanie w stronę fortepianu jazzowego. Uczył się w Warszawie u cenionego pianisty Michała Tokaja a potem w latach 2008-2012 studiował w klasie fortepianu jazzowego dr Piotra Wyleżoła na Akademii Muzycznej w Krakowie. Równoległe w

latach 2002-2009 studiował na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego -specjalność Fizyka Środowiska, a potem w zakresie Fizyki Litosfery. Jego praca magisterska została zakwalifikowana na 40th Annual Meeting of the Division for Planetary Sciences of the American Astronomical Society.

W 2008 rozpoczął działalność pedagogiczną najpierw w Warszawie a potem w Krakowie.

Jednocześnie od czasów studiów prowadził całkiem bogatą działalność artystyczną jako pianista jazzowy i kompozytor- aranżer prowadząc swoje własne zespoły i występując gościnnie w innych grupach. Koncertował w klubach jazzowych, domach kultury i kościołach w kraju i zagranicą, a także w Sali Filharmonii Narodowej w Warszawie. Wykonywał wielokrotnie programy złożone z autorskich opracowań 29 standardów i utworów różnych kompozytorów, a także utwory własne i opracowania utworów religijnych. Występował też na wielu festiwalach jazzowych m.in. X Międzynarodowym Krokus Jazz Festiwal w Jeleniej Górze gdzie otrzymał wraz zespołem II nagrodę.

W 2012 r. z zespołem Makumi Bashika Trio na Festiwalu Jazzowym w Instytucie Gniesinych w Moskwie otrzymał nagrodę zespołową i nagrodę za najlepszą kompozycję „Something That You Never Reach”.

Udział w Festiwalu” VII Europejskie Integracje Muzyczne” w Żyrardowie przyniósł p. Banaszкови z zespołem GRAND PRIX. Muzycy wykonywali głównie kompozycje lidera.

Wspomnieć też należy o organizacyjnych zdolnościach doktoranta. Organizował on różne konferencje naukowe i energicznie brał w nich udział np. sesji naukowej „Wybrane problemy współczesnej instrumentalistyki, kompozycji i aranżacji jazzowej” z udziałem profesorów z Eastman School of Music.

Recenzja pracy doktorskiej Marcina Banaszka „Autorska koncepcja jazzowej interpretacji muzyki rozrywkowej na klasyczne trio jazzowe”

Od początku historii muzyki można zauważyć zjawisko czerpania przez kompozytorów muzyki artystycznych pomysłów-tematów z muzyki popularnej, religijnej czy ludowej. Świadczą o tym już najstarsze zabytki piśmiennictwa muzycznego jak np. „Glogauer Lieder Buch”, czy „Carmina Burana” a także rozliczne opracowania, cytaty i wariacje dokonane przez najwybitniejszych kompozytorów (Mozarta, Beethovena, Chopina) aż do współczesności. Można zaryzykować stwierdzenie, że kompozytorzy zawsze starali się utrzymywać ścisły kontakt z muzyką popularną swojego czasu. Praca doktorska p. Marcina Banaszka traktuje o współczesnym zjawisku absorpcji tematów popowych przez muzyków jazzowych.

Jego praca składa się z 3 rozdziałów – pierwszy omawia historię jazzowych interpretacji muzyki rozrywkowej – przedstawia dorobek najwybitniejszych pianistów jazzowych w tym gatunku, którzy inspirowali go do jego własnych działań artystycznych. Drugi rozdział to omówienie i szczegółowa analiza 7 utworów zaaranżowanych na sposób jazzowy przez autora pracy, zaś trzeci rozdział to spojrzenie na kolekcję zarejestrowanych utworów jako całość z wyszczególnieniem jej najważniejszych, reprezentatywnych cech muzycznych.

Doktorant w tych 3 rozdziałach bardzo obszernie rysuje tło historyczne przemian i rozwoju muzyki popowej a także jazzowej. Naprawdę mocno spenetrował tę materię. Przedstawia nam i segreguje artystycznie najwybitniejsze osiągnięcia największych twórców w tej dziedzinie: Brada Mehldaua i jego albumy zawierające godziny improwizacji na tematach np. Elvise Costello, Nirvany, The Beatles i innych oraz Taylora Eigsti – autora dla odmiany niewielu nagrań, ale bardzo „smacznych” artystycznie. Ten pianista-kompozytor – aranżer sięgał po hity zespołów Coldplay, Radiohead i Joni Mitchell. Ciekawe są tu również rozważania na temat korelowania nieograniczonych możliwości formowania dźwięku ludzkim głosem z wąskim spektrum dźwiękotwórczym fortepianu. Ograniczenia fortepianu degradują canto do nucenia – wnioskuje doktorant. Moje własne doświadczenia wykazują, że często niewyrobiona publiczność nie akceptuje takiej zamiany barwy i formy jakie

proponują jazzmani. Nie akceptują po prostu rezygnacji z wiodącej roli wokalu i braku tekstu jaki by nie był.

Trzeba wprost stwierdzić że, piosenki popowe to prostota przekazu a nawet prostactwo wykonawcze, natomiast opracowania jazzowe tych piosenek to często wyżyny artystyczne. Tak jest w dużej mierze z opracowaniami p. Banaszka. Percepcyjna reakcja publiczności bywa odwrotna do jakości nowej formy. Słuchacze nie mogą bowiem poznać przez siebie uwielbiany utwór szczególnie dlatego, że nie ma już podparcia tekstowego. Instrumentalny tylko jazz wtedy „nie chwyta”... ale to już rozważania jakby na inny temat czyli percepcji publiczności muzyki popularnej.

Oceniając dzieło artystyczne tej pracy można mieć obawy, że potwierdzają się powyższe obawy o akceptację wielbicieli oryginalnych wersji – szczególnie tych znających teksty piosenki na pamięć – najprawdopodobniej poczują się zawiedzeni, ale publiczność jazzowa będzie zaintrygowana. Pierwsza piosenka opracowana przez M. Banaszka to przebój Lenny’ego Kravitz „Again” – ballada rockowa przemieniona w balladę jazzową wyróżniająca się prostotą partii fortepianu. Mamy tu stosunkowo mało zmian w melodyce i harmonice utworu. Tempo i forma utworu jest zmodyfikowana również w niewielkim stopniu. Zwraca uwagę niezwykła śpiewność górnego głosu partii fortepianu. Niemal dorównuje w śpiewności głosowi wokalisty partii oryginalnej.

Inaczej jest w następnym opracowaniu piosenki – hymnu „We Work the Black Seam”. To utwór Gordona Matthiew Summery czyli Stinga – artysty chętnie współpracującego z jazzmanami i muzykami klasycznymi. Mamy tu zwiększoną gęstość harmoniki, różne rodzaje tonalności mollowej i przemiany formy utworu również w partii perkusji. Pojawiają się też partie *ad libitum*.

Utwór nr 3 dzieła artystycznego to wersja „I Saved the World Today” zespołu Eurythmics. Znaczne zwolnienie tempa sprawiło, że z melodyjnej, sentymentalnej piosenki w popowych rytmach powstała ballada jazzowa w całości utrzymana w różnych odcieniach piano. Zawiera ona dwie różne improwizacje fortepianowe. Harmonika nie różni się właściwie od harmonii oryginalnej. Aż dziwne, że zmiana tempa tak mocno nadaje utworowi

jazzowy charakter. Zauważyć należy też dwukrotną zmianę sposobu gry perkusisty i interesujące solo basisty. W partii fortepianu ciekawym zabiegiem jest zastosowanie figur rytmicznych wywodzących się z compingu właściwego stylistyce bossa nova a także ponowna, ekspresyjna ekspozycja tematu.

Następny utwór – „Calling You” z filmu Bagdad Cafe jest utworem najciekawszym w całej pracy. Sprawia to szczególnie bridge piosenki, który nawet w oryginale otrzymał niezwykle jak na pop harmonikę. Doktorant rozwinął i skomplikował ją jeszcze bardziej i w ten sposób stała się bazą do bardzo ciekawej improwizacji. Trwa ona na przestrzeni aż 7 chorusów.

Podobnie jest w utworze „Clocks” zespołu Codplay. Chorusy improwizowane są jednak dużo krótsze. Niezwykle silny energetycznie jest riff zaczerpnięty z oryginału ,szczególnie na tle łagodniejszego, ósemkowego rytmu.

Natomiast bardzo zaskakujący jest wybór piosenki „ I’m Sorry” Brendy Lee. To utwór z lat 60-tych w stylu sweet-pop ,czyli w stylu bardzo różnym od poprzednich utworów. Prowokuje on do stosowania bardziej tradycyjnej harmoniki jazzowej z użyciem kadencji plagalnej co podkreśla sentymentalny charakter utworu.

Całość dzieła artystycznego zamyka opracowanie „Brothers in Arms” Marka Knopflera. To znów ballada rockowa która zmieniła się w jazzową. Godny zauważenia jest wyścig melodyczny po krętych harmonicznie i rytmicznie chorusach.

Konkluzja

Lektura pracy teoretycznej mgra Marcina Banaszka i przesłuchanie jego dzieła świadczy o dużych możliwościach rozwoju artystycznego autora. Zauważyć można świadomą i konsekwentną postawę artystyczną jaką obrał już na początku swojej działalności.

Upodobanie do ballad i pewien minimalizm środków wyrazu to wyraźna tendencja artystyczna autora pracy. Podkreślić trzeba staranność dokonanych specjalnie na potrzeby tej pracy nagrań – zarówno ich poziom artystyczny a także techniczny. Materiał ten absolutnie nadaje się do publikacji płytowej. Natomiast całość pracy doktorskiej mgra M. Banaszaka spełnia warunki naukowej pracy prowadzącej do tytułu doktora nauk muzycznych.

Wnioskuje dopuszczenie p. Marcina Banaszka do egzaminu doktorskiego. Pracę doktorską przyjmuję i wnioskuje o jej publiczną prezentację.